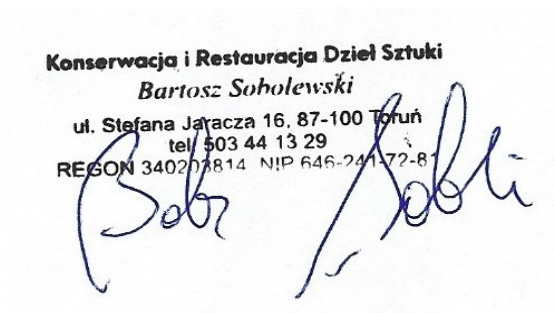

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DLA
PARAMENTÓW LITURGICZNYCH Z KOŚCIOŁA PW.
NARODZENIA NMP I ŚW. JÓZEFA W SOBÓTCE:
MONSTRANCJA Z XVII W.; MONSTRANCJA Z POCZ. XX
W.; KIELICH MSZALNY Z 1773 R. ; KIELICH MSZALNY
Z XVIII W.**

Autor opracowania: mgr Bartosz Sobolewski

1. Monstrancja z XVII w.

1.1 Opis obiektu

Monstrancja z XVII w. Datowanie na ok 1682r.

Monstrancja promienista z ramionami wzniesiona na owalnej stopie z gładką kryzą na której zamieszczona jest inskrypcja. Płaszcz wypukły przechodzi w okrągłą szyjkę nakrytą listkowym kołnierzem. Pola płaszcza zdobią kwiaty na ulistnionych łodyżkach oraz cztery kartusze akantowo - małżowinowe z nałożonymi owalnymi medalionami. Medaliony ukazują w całej postaci przedstawienia: Chrystusa w typie *Salvator mundi*, Matkę Boską Bolesną oraz dwóch biskupów ubranych w pontyfikalne szaty - św. Stanisława z Piotrowiną i św. Wojciecha z wiosłem, pastorałem i krzyżem arcybiskupim. Gładkie pierścienie ujmują gruszkowaty nodus zdobiony dwoma wieńcami akantowymi. Do górnych pierścieni przymocowane są esowate ramiona boczne w formie plastycznych liści akantu. Krańce ramion zajmują figurki anielskie ukazane w przykłęku, w długich szatach i tunikach trzymające palmy. Część górną podtrzymuje tralka ujęta liśćmi akantu i zdobiona z dwóch stron nakładaną anielską główką. Z tralki wychodzą srebrne gałązki winnej latorośli z liśćmi, wężami i owocami oplatające obrzeże promieni i dochodzące do zwieńczającej monstrancję korony. Gloria złożona jest z promieni iglastych dłuższych i krótszych przedzielonych promieniem falistym w rytmie naprzemiennym. Okrągłe reservaculum z obydwóch stron ujmuje szeroka tarcza zdobiona kwiatami i liśćmi akantu. Od przodu tarczę dekorują bezbarwne kamienie jubilerskie w formie ośmiu czteropłatkowych rozetek. Nad reservaculum umieszczona jest figurka Marci Boskiej z Dzieciątkiem. Monstrancję zwieńcza czterokabłąkowa korona zakończona kulą i krzyżykiem w romboidalnym, promienistym nimbie.

Stan zachowania: zabrudzenia i produkty korozji, odłamane promienie w nimbie otaczającym krzyżyk.

1.2. Stan zachowania

Zabrudzenia i produkty korozji, odłamane promienie w nimbie otaczającym krzyżyk.

1.3. Program prac

- 1) Oczyszczenie i odtłuszczenie powierzchni poprzez kąpiele w roztworach.
- 2) Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
- 3) Wykonanie inwentaryzacji obiektu, określenie ubytków, brakujących elementów.
- 4) Wstępne oczyszczenie obiektu z uwzględnieniem materiałów z jakich wykonane są

fragmenty monstrancji: srebro, złoto, złoczone srebro.

- 5) Wykonanie i uzupełnienie brakujących elementów dekoracji ze srebra.
- 6) Wykonanie lutowań.
- 7) Usunięcie produktów korozji.
- 8) wykonanie złocień metodą amalgamatu bądź za pomocą elektrolizy (w zależności od fragmentu i potrzeby wpływającej na efekt końcowy).
- 9) Nałożenie patyny.
- 10) Zabezpieczenie powierzchni woskami pozłotniczymi, ochronnymi.

Fot. 1. Monstrancja XVII w. widok awersu.

Fot. 2. Monstrancja XVII w. widok rewersu.

2. Monstrancja z pocz. XX w.

2.1. Opis obiektu

Monstrancja promienista wzniesiona na gładkiej, sześciolistej stopie z wysokim, profilowanym cokołem. Płaszcz płaski przechodzi w okrągłą szyjkę nakrytą profilowanym pierścieniem. Dwa okrągłe w przekroju odcinki trzonu ujmują kulisty nodus z czterema większymi i dwoma mniejszymi guzami. Czoła guzów większych zdobią równoramienne krzyżyki, a mniejszych pięcioramienne gwiazdki. Powierzchnię nodusa pokrywają stylizowane rozetki oraz ornament plecionkowy. Połączenie trzonu z glorią zakrywa ażurowa wić winnej latorośli z figurką gołębicę Ducha św. Gloria kolista składa się z profilowanych wiązek promieni wyciętych z blachy w formie wieloramiennej gwiazdy. Na złożone promienie zachodzi srebrzona wić roślinna dekorowana rozetkami oraz radialnie rozmieszczone kłosa zboża. Wić roślinną zdobi sześć kamieni jubilerskich (dwa zielone i cztery czerwone). Okrągłe reservaculum wydziela tarcza obwiedziona dwoma otokami ornamentu perełkowego i zdobiona rozetkami oraz pięcioma kamieniami jubilerskimi (dwa zielone i trzy czerwone). Od wewnątrz reservaculum dekoruje wieniec stylizowanych listków. Po bokach reservaculum umieszczone są dwie postacie anielskie ze złożonymi rękami, klęczące na obłokach. Górne pole glorii zajmuje popiersie Boga Ojca w trójkątnym nimbie z szeroko rozłożonymi rękami. Bóg Ojciec spoczywa na obłokach w formie półksiężyca. Monstrancję zwieńcza pełnoplastyczna korona ośmiokabłąkowa z kulą i łacińskim krzyżykiem utworzonym z form wolutowo – listkowych.

2.2. Stan zachowania

Ubytki złocień, produkty korozji, brakuje jednego kamienia w pierścieniu, brakuje na trzonie od rewersu, odkształcone promienie.

2.3. Program prac

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
- 2) Wstępne oczyszczenie obiektu z uwzględnieniem materiałów z jakich wykonane są fragmenty monstrancji: srebro, złoto, złożone srebro.

- 3) Oczyszczenie i odtłuszczenie powierzchni poprzez kąpiele w roztworach.
- 4) Usunięcie produktów korozji.
- 5) Wykonanie złocień metodą amalgamatu bądź za pomocą elektrolizy (w zależności od fragmentu i potrzeby wpływającej na efekt końcowy).
- 6) Nałożenie patyny.
- 7) Zabezpieczenie powierzchni woskami pozłotniczymi, ochronnymi.

Fot. 3. Monstrancja pocz. XX w. awers.

Fot. 4. Monstrancka pocz XX w. rewers.

3. Kielich z 1773

3.1. Opis obiektu

Kielich z ze stopą wypukłą, o zarysie kolistym i brzegu wydzielonym uskokiem. Cokolik niski, profilowany, artykułowany podziałami wraz z wierzchem stopy. Nasada trzonu tulejowata ujęta motywami promienistymi. Powyżej pełniąca funkcję trzonu figurka św. Józefa z Dzieciątkiem. Postać świętego ukazana w kontrapoście, w obszernych, fałdowanych szatach. Z małym Jezusem na rękach. Czasza dzwonowata, ujęta koszyczkiem z motywów promienistych. Na spodzie stopy częściowo czytelny napis fundacyjny: "ECCLESIA SOBOTCENSIS ADS... ALTARE ANNO D 1772D Z M S "

3.2. Stan zachowania

Kielich zabrudzony z widocznymi produktami korozji, wytarty.

3.3. Program prac

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
- 2) Wykonanie inwentaryzacji obiektu, określenie ubytków, brakujących elementów.
- 3) Wstępne oczyszczenie obiektu z uwzględnieniem materiałów z jakich wykonane są fragmenty monstrancji: srebro, złoto, złożone srebro.
- 4) Oczyszczenie i odtłuszczenie powierzchni poprzez kąpiele w roztworach.
- 5) Usunięcie produktów korozji.
- 6) wykonanie złocień metodą amalgamatu bądź za pomocą elektrolizy (w zależności od fragmentu i potrzeby wpływającej na efekt końcowy).
- 7) Nałożenie patyny.
- 8) Zabezpieczenie powierzchni woskami pozłotniczymi, ochronnymi.

Fot. 5. Kielich z 1773, widok ogólny.

Fot. 6. Kielich z 1773, fragment z widocznym trzonem w formie figury św. Józefa.

4. Kielich z XVIII w.

4.1. Opis obiektu

Stopa wypukła, o zarysie kolistym i wydatnym brzegu wydzielonym uskokiem. Cokolik dość niski, dekorowany wraz z wierzchem stopy motywami wici roślinnej i ornamentem wstęgowo cęgowym. Wśród których umieszczono herb Grabie i inicjały (zapewne donatora) PT/SK. Trzon ujęty górą i dołem za pomocą profilowanych pierścieni ornamentowanych stylizowanymi motywami roślinnymi z wydatnym, ażurowym nodusem o kształcie odwróconej gruszki. Kabłąki nodusa utworzone z herm wspartych na wolutowych konsolach. Czasza dzwonowata, ujęta ażurowym koszyczkiem utworzonym z motywów roślinnych i główek anielskich.

4.2. Stan zachowania

Kielich zabrudzony z widocznymi produktami korozji, zła poprzednia konserwacja zagubiła detal i charakter obiektu.

4.3. Program prac

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej.
- 2) Wykonanie inwentaryzacji obiektu, określenie ubytków, brakujących elementów.
- 3) Wstępne oczyszczenie obiektu z uwzględnieniem materiałów z jakich wykonane są fragmenty monstrancji: srebro, złoto, złożone srebro.
- 4) Oczyszczenie i odtłuszczenie powierzchni poprzez kąpiele w roztworach.
- 5) Usunięcie produktów korozji.
- 6) wykonanie złoceń metodą amalgamatu bądź za pomocą elektrolizy (w zależności od fragmentu i potrzeby wpływającej na efekt końcowy).
- 7) Nałożenie patyny.
- 8) Zabezpieczenie powierzchni woskami pozłotniczymi, ochronnymi.

Fot. 7. Kielich XVIII w. widok ogólny.

Fot. 8. Kielich XVIII w. fragment stopy.